No 1721. 1852.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5,00; voor de buitensteden *f* 6,00; franco door het geheele Rijk — *Brieven, Gelden,* enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

VRIJDAG, 17 DECEMBER.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 16 December.

[illegible]delssysteem heeft eindelijk in Engeland voor goed gezegevierd. De laatste strijd is gestreden, en de overwonnenen zijn overgegaan met vlag en wimpel in de rij der overwinnaars. De *Tories*, met uitzondering slechts van een vijftigtal magtelooze leden, hebben op hunne beurt den vrijen handel, als gewild door het volk, tot beginsel van wetgeving erkend, en alzoo ten laatste ook hun zegel gedrukt op een systeem, dat zij jaren lang op leven en dood hadden bevochten. Daarmeê is eene groote kommerciëele omkeering voltrokken.

Ten jare 1845 was de *Tory*-partij sterk in getal, groot in aanzien, magtig door invloed, toen haar hoofdleider, Robert Peel, met hare knapste redenaars en staatslieden plotseling van het beschermend stelsel tot den vrijen handel overging. De *Tories* hebben 't Robert Peel en zijnen volgelingen nooit vergeven, dat zij, na lange jaren hunne aanvoerders geweest te zijn, door hunnen invloed ten toppunt van magt gevoerd, om het beschermend stelsel te verdedigen en te handhaven, die magt slechts hebben gebruikt, om dat stelsel met eigen hand te dooden, ten einde de bestredene handelsvrijheid tot wet te maken. Als partijhoofd had Robert Peel met de zijnen werkelijk verraad gepleegd jegens de *Tories*, en zoo hij slechts de belangen zijner partij had geraadpleegd, moest ten minste nooit hij de man geweest zijn, die zijne partij den doodsteek gaf. Maar Robert Peel had vroeger getoond, bij de emancipatie der Katholijken, dat hij, eerste minister van En[illegible] bewind van het rijk voert, boven partijen staan moet, en des gevorderd de belangen zijner partij aan het algemeen welzijn moet ten offer brengen. Zoodra hij dus de overtuiging had bekomen, dat zoo wel de kommercieele als de toenmalige politieke toestand van Engeland de verwerping van het beschermend stelsel eischten, toonde hij zich onmiddellijk bereid, om dien maatregel tot stand te brengen.

Groot was de verbolgenheid der *Tories*, toen hun opperhoofd, gevolgd door 80 van hunne welsprekendste en geoefendste partijgenooten, met het plan optrad, om, geholpen door de *Whigs*, de leren, de industrieelen en de radikalen, het stelsel van bescherming door het stelsel van vrijen handel te vervangen. Nog waren de *Tories* in het Huis der Gemeenten sterk; en bezaten zij in het Hoogerhuis eene groote meerderheid. In het Huis der Gemeenten hielden zij den strijd gedurende drie gansche weken vol, en vervolgden Robert Peel met de bitterste en schamperste verwijten, waarvan sommige niet zonder grond waren. Daarin muntten vooral uit de twee hoofdleden van het tegenwoordig ministerie in Engeland, Lord Stanley en Sir d'Israëli met Lord Bentinck, die sinds overleden is.

Robert Peel, ten spijt van de onaangename taak, om, geholpen door zijne vijanden, te moeten strijden tegen zijne vrienden, stond pal als eene rots. De omstandigheden dienden hem krachtig. De bond van den heer Cobden, door het geheele land verspreid, had, met behulp van den mislukten oogst, de gansche bevolking in beweging gebragt, zoodat het vrijhandels-systeem, welke ook zijne innerlijke waardij mogt zijn, voor het oogenblik niet was te verwerpen, zonder de rust van het land in gevaar te brengen.

Deze beschouwing vond bij vele *Tories* ingang, en met behulp daarvan slaagde men er in, bijgestaan door den grooten invloed van den veelvermogenden naam van Lord Wellington, om de nieuwe maatregelen zelfs in het Hoogerhuis door te drijven.

Het nieuwe systeem kwam alzoo in werking. De *Tories* gaven evenwel de hoop niet op, dat zij vroeg of laat daarop zouden terugkomen. Zij wreekten zich in de eerste plaats op Robert Peel, dien zij bij de eerste gelegenheid de beste, met behulp van *Whigs* en radikalen, omver wierpen. Daarmeê kwamen de *Whigs* aan het roer onder de leiding van Lord Russell, die, gesteund door Robert Peel, het aangenomen systeem van vrijheid al meer en meer doorwerkte. De *Tories* desniettemin volhardden in hunnen strijd, en lieten geene gelegenheid voorbijgaan, om het beschermend stelsel te verdedigen, totdat zij onlangs door de onmagt der *Whigs* aan het roer kwamen.

Lord Derby, vroeger Stanley geheeten, en Sir d'Israëli hadden nu de magt in handen en moesten, wilden zij zich gelijk blijven, thans hunne beginselen van bescherming vooruit zetten. Hun acht jaren lang met moed, kracht en talent volgehouden strijd en hunne harde verwijtingen aan Sir Robert Peel en de Peelisten, maakten hun dat tot eene noodzakelijkheid. Intusschen naauwelijks hadden zij het roer in handen, of zij volgden het voorbeeld van Robert Peel en omhelsden het systeem van den vrijen handel, dat thans in het Huis der Gemeenten nog slechts vijftig trouwe verdedigers heeft overgehouden.

De kommerciëele omwenteling is daarmee voltooid; en het *Tory*-kabinet, in de eerste voordragt van hare finantiëele maatregelen, heeft alleen op het oog gehad, om het systeem van vrijheid hoe langer zoo meer door te voeren. Tot dus verre was het slechts toegepast op den handel en de fabriek-nijverheid. De heer d'Israëli wil het thans eveneens in praktijk zien op de landbouw-nijverheid. Het doel is billijk. Men heeft uit den weg geruimd al wat der vrije ontwikkeling van den handel en het fabriekwezen kon hinderlijk zijn; men moet eveneens afschaffen wat de vrije ontwikkeling van den landbouw schaadt. Het is onmogelijk dat te betwisten. Intusschen het *Tory*-kabinet stuit op groote moeijelijkheden. De verwerping der regten, die op den landbouw drukken, maakt eene aanzienlijke leegte in de schatkist, die door nieuwe belastingen moet worden aangevuld. Die [illegible] vinden in de uitbreiding van de *income-tax* en verzwaring der belastingen op de huizen. Beide deze belastingen vinden natuurlijk vele bestrijders, en, gelijk van de partijschap te verwachten is, de bestrijders van het kabinet maken daarvan gebruik, om het *Tory*-kabinet te doen vallen.

Wij gissen niet, welk het rezultaat van dien strijd zal zijn; maar hetzij het *Tory*-kabinet zegeviere of valle, altijd heeft de heer d'Israëli een blijk gegeven van groote bekwaamheid en doorzigt. Met het systeem van vrije ontwikkeling op den landbouw toe te passen, een denkbeeld, waaraan niemand vóór hem gedacht had, verzekert hij de kans, dat zijne partij iets terug wint van den invloed, dien zij verloren heeft, en stelt hij in alle geval den eersten stap, waardoor den landbouw nu of later eenige genoegdoening zal worden gegeven voor de door het vrijhandels-systeem geledene groote verliezen. Men moge thans zijne voorstellen verwerpen; men zal niet beletten, dat met er tijd ook de landbouw ontheven wordt van lasten, die zijne vrije ontwikkeling belemmeren. In zooverre is de voordragt van den heer d'Israëli een politiek feit van groot en overwegend gewigt, dat den staatsman tot eer verstrekt.

In een gedeelte der oplage van ons vorig nummer is door eene ongelukkige MISPLAATSING van een 40tal regels, het belangrijk vervolgartikel »Boekbeoordeeling" onverstaanbaar geworden. Wij herstellen heden deze niet tijdig genoeg opgemerkte MISGREEP.

Volgens de thans in gereedheid gebragte »Uitkomst der Volkstelling van 19 Nov. 1849", bestond de bevolking der Provincie GELDERLAND uit:

Nederduitsch-Hervormden	219,857
Fransch Hervormden	404
Engelsch Hervormden, Leden der Schotsche gemeenten en Anglikaansch Episkopalen	58
Evangelisch en Herstelde Lutherschen	2,254
Doopsgezinden	437
Remonstranten	75
Christelijk Afgescheidenen	3,696
Roomsch Katholijken	139,396
Oud-Roomschen (*)	240
Nederduitsche en Portugesche Israelieten	4.195
Van verdere gezindheden en onbekend	104
Totaal	370,716

(*) Zoo luidt de officiëele benaming.

Van 1 Januarij 1830 tot 1 Januarij 1840 is de aanwas der bevolking in GELDERLAND geweest volgens de belijdenissen:

Bij de Katholijken ruim 11 pCt.; bij de Niet-Katholijken 12 pCt.; bij de Israëlieten ruim 33 pCt.

Van 1 Januarij 1840 tot 19 Nov. 1849 was die aanwas:

Bij de Katholijken omtrent 7 pCt.; bij de Niet-Katholijken ruim 7 pCt.; bij de Israëlieten ruim 14 pCt.

Van 1 Januarij 1830 tot 19 Nov. 1849, alzoo over een tijdvak van 20 jaren, was die aanwas:

Bij de Katholijken ruim 18 pCt.; bij de Niet-Katholijken 20 pCt.; bij de Israëlieten 50 pCt.

Eene advertentie heden in het *Handelsblad* geplaatst, luidt als volgt:

»In de *IJ- en Amstelbode* van 30 Okt. jl. onder de »Gemengde Berigten" staat aldus te lezen: In het Hervormde Weeshuis is eene Roomsche Weesmoeder, goede kennis van den Roomschen Burgemeester; haar Zoontje trekt *f* 1000 Salaris uit de Gemeentekas, als Schrijver van Z. E. A. den Burgervader. — De WAARHEID IS DEZE; Te SLOTERDIJK bestaat GEEN HERVORMD WEESHUIS. Te SLOTEN, dat met SLOTERDIJK één Gemeentebestuur uitmaakt, bestaat een ALGEMEEN WEES-EN ARMHUIS, waarvan de Weesvader Protestant en de Weesmoeder Katholiek is; deze Weesmoeder, die tevens Weduwe is, bezit slechts één eenigen Zoon, namelijk den Ondergeteekende, die nimmer IN EENIGE BETREKKING heeft gestaan tot genoemde Burgemeester of zijne Gemeente, en ook nimmer [illegible] SALARIS heeft getrokken. Dit [illegible] onderzocht. — Wat moet men nu denken van een Blad, dat in zijn programma zegt de *bevorderaar* te zijn *der zedelijkheid*, en zulke Valsche en Eerkrenkende berigten geeft. *Het Publiek Oordeele.*

»Amsterdam, 14 December 1852.

»G. KOERMAN."

Tot direkteur van het Huis van arrest en justitie te Amsterdam, is dezer dagen door den minister van Justitie benoemd de heer P. W. Wittebol, thans Protestantsch godsdienstonderwijzer in de gevangenissen te Leeuwarden.

Naar men verneemt, is de heer A. van der Eb, gouverneur der Nederlandsche bezittingen ter kuste van Guinea, ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, in den ouderdom van 39 jaren te St. George d'Elmina overleden.

Z. M. heeft Mr. H. M. van der Sande, eervol ontslagen als plaatsverv. kantonregter in het 3de kanton te Amsterdam. J. van Loon, als ontv. der dir. bel. en acc. te Kamerik c. a. en den luit. ter zee 1e kl. O. A. Uhlenbeek, als onder-inspekteur over het loodswezen, de betonning, bebakening en verlichting in het 4de distrikt te Amsterdam, en in zijne plaats benoemd den luit. ter zee 2de kl. J. O. H. Arntzenius.

Bij Kon. besluit van 6 dezer is, op het rekwest van P. Keer, te Amsterdam, direkteur van de Maatschappij tot ontginning en het in kultuur brengen van aangekochte gronden in den Anna-Paulowna-polder, bewilliging verleend tot verhooging van het kapitaal dier vennootschap tot een bedrag van *f* 180,000.

De minister van Finantien heeft ontvangen een muntbiljet van *f* 10, door een onbekende, onder het postmerk Boxmeer van den 10 dezer, tot voldoening eener schuld aan 's Rijks schatkist, ingezonden.

Uit de O. I. berigten ontleenen wij nog het volgende:

De tijdingen, per laatste mail van Palembang ontvangen, loopen tot den 8 Okt. jl. De marga Moelak Oeloe, aan de zuidelijke grens van de Lematang Oeloe, had reeds sedert 10 a 12 jaren de landrenten niet aangezuiverd, zich in 1851 onmiddellijk aan den opstand aangesloten en vele rooverijen in de onderworpen margas gepleegd. Ter bestraffing, alsmede ter verzekering van de rust en veiligheid in de Lematang Oeloe, werd tot eene expeditie besloten. Daartoe rukte op 30 Aug. jl. de luit. kol. de Brauw, met eene kolonne, sterk 300 bajonetten en 25 pradjoerits, die onder speciale bevelen van den majoor H. W. van Rijnbergh was gesteld, van Lahat op. Den 3 des ochtends werd de tijding ontvangen, dat de bevolking van de Moelak Oeloe des nachts hare dossons had versperd en zich zou verdedigen. Na

[illegible] korte verdediging werden die doessons met weinig [illegible] achtervolgens door de troepen bemagtigd en verbrand, sommige door de inlanders zelven in brand gestoken. Eene daarna door den kolonel de Brauw belegde vergadering van inlandsche hoofden, waarbij hij eene toespraak in het Maleisch hield, had ten gevolge, dat zij naleving van de hun gestelde voorwaarden beloofden, en daarna met geschenken huiswaarts gezonden werden.

Ook een nieuwe inval op ons grondgebied door den radja Tjang-Alang werd door het verbranden van eenige onwillige doessons beëindigd.

— Ter hoofdplaats Palembang en in de nabij gelegen distrikten mogt men zich over eene gewenschte rust verheugen. De cholera, na eerst ter hoofdplaats gewoed te hebben, verspreidde zich meer en meer in de binnenlanden.

Men schrijft uit Paramaribo, dd. 17 Sept. jl.:

»Op den post Brandwacht aan de Motkreek, zijn op den 10 dezer met een zeilvaartuig aangeland 12 personen, zeggende te zijn staatkundige veroordeelden, van Cayenne af te komen en gebrek aan water te hebben. Deze personen zijn door den kommandant van gemelden post naar de stad opgezonden, alwaar zij den 13den aangekomen en verhoord zijnde, onder verzekerde bewaring zijn gesteld aan boord van Zr. M. korvet *Heldin*.

Men leest in de *Curaçaosche Courant* van 31 Okt. ll. het volgende:

»Verleden Zondag, 24 dezer, des voormiddags, kwam de Portugesche topzeilschoener *Ceres*, kapt Luis Assenusio Tomasini, van Oporto binnen deze haven. Uit de omstandigheid, dat er een grooter getal scheepsvolk dan het noodwendige zich aan boord bevond, en dat het ruim nagenoeg gevuld was met zeer groote watervaten, rees het vermoeden bij den loods, dat het vaartuig voor den slavenhandel bestemd was. Op het rapport van den loods aan den Gouverneur, werd door den prokureur des Konings een onderzoek aan boord van het vaartuig bewerkstelligd, met dat gevolg, dat de kapitein van het vaartuig gelast werd dien namiddag nog, na zich van de noodwendigste levensbehoeften te hebben voorzien, deze haven te verlaten. Op verzoek van den kapitein om tot den volgenden dag te verblijven, daar hij op dien dag, zijnde Zondag, zich van de benoodigde levensmiddelen niet zou kunnen voorzien, werd hem een uitstel tot den volgenden morgen ten 7 ure verleend. De kapitein scheen echter ongenegen deze haven te verlaten, en het was op bedreiging, dat het vaartuig uit de haven door oorlogssloepen zou worden gebragt, dat het omstreeks half negen ure uitzeilde. Tegen den namiddag, omstreeks 3 ure, kwam het wederom voor de haven en scheen het voornemen te hebben binnen te loopen, doch op het vallen van een schot, zonder scherp, ter waarschuwing, wendde het den steven naar het zuiden en verdween later uit het gezigt.

Het gemelde vaartuig was te Oporto uitgeklaard met eene lading levensmiddelen en bestemd naar de Azorische eilanden; het had eene reis van 157 dagen, doch is nergens binnen eenige haven geweest. Volgens verklaring van den kapitein is hij door windstilte en aanhoudend stormweder verhinderd geworden, eene der havens van die eilanden aan te doen. Hij kwam hier om het vaartuig te laten herstellen en eene lading zout voor St. Jago de Cuba in te nemen.

Het vaartuig is bemand met 21 koppen.

— In een brief van St. Martin van 15 Oktober jl. wordt het volgende medegedeeld:

De zoutpannen van St. Martin hebben eenen kwaden dag gehad op 23 Sept. De regen, toen nedergevallen, verdient vermelding in de annalen der meteorologie, 3, 9 en 4, 2 palm vielen er, in het tijdsverloop van 16 à 18 uren, in verschillende buijen neder te Prince Kwartier en Cul de Sal. De nieuwe werken hebben die zware proef zonder beschadiging doorgestaan; die van het Fransche gedeelte ondergingen zware vernielingen.

'sHERTOGENBOSCH, 15 Dec. Het weder is zoo zacht, dat er op meer dan eene plaats in deze stad peerenboomen in bloei staan.

— Men schrijft ons uit Eindhoven, 14 Dec.:

Dezer dagen had op een der uithoeken van de gemeente Geldrop, ten huize van zekere Maria van Zon, een diefstal plaats; twee zakken rogge, en eenige goederen tot huisselijk gebruik of sieraad dienstig en eene geringe waarde aan geld zijn aldaar ontvreemd. Men wil dat de dieven, de bestolene des avonds op eene kop koffij hadden verzocht en eenige van hen zich dien tijd ten nutte hebben gemaakt, om in haar huis onverzocht bovengenoemde voorwerpen te gaan ontvreemden.

Ook te Gemert is in een huis door een' bejaarden man en vrouw bewoond, terwijl deze naar de kerk waren, eene som gelds zoo men gist van *f* 600 à *f* 700 uit den lessenaar ontvreemd.

In de heide tusschen Oirschot en Eindhoven, is dezer dage een koopman, door drie hem onbekende manspersonen, om geld gevraagd; deze niet tevreden met het geen de koopman hun aanbood, hebben hem zijn geldriem, dien hij om zijn lijf droeg, ontnomen, den riem aan stukken gesneden en er het geld uitgenomen; de hoeveelheid is nog niet bekend. De justitie doet naar deze feiten onderzoek.

Gisteren avond ontwaarde men te Eindhoven brand, en heden morgen verneemt men dat in de gemeente Son (Son en Breugel), vier huizen, eene prooi der vlammen zijn geworden; de brand schijnt in een klein huisje, doch op welke wijze weet men niet, te zijn ontstaan. Men zegt dat een manspersoon, een onnoozele, die in den kelder gebonden lag, door de vlammen zou zijn omgekomen. De verbrande gebouwen schijnen alle tegen brandgevaar verzekerd, en van den inboedel schijnt nog al veel gered te zijn geworden.

(Noord-Brab.)

BUITENLANDSCHE BERIGTEN

FRANKRIJK.

PARIJS, 14 Dec. De *Moniteur* bevat heden het uitvoerig rapport van den heer Casabianca over het Senaatsbesluit betreffende de civiele lijst des Keizers en de dotatie der kroon. De hoofdbepalingen van dit Senaatsbesluit zijn reeds overbekend. De civiele lijst gaat in met 1 December dezes jaars, en »is vastgesteld voor den geheelen duur des Keizerrijks." Er zijn er die deze laatste uitdrukking uiterst naïef vinden.

Aan den Keizer is het genot toegestaan van de onroerende goederen der kroon, bestaande uit de keizerlijke paleizen, fabrieken en bosschen. De paleizen zijn: de Tuilerien, het Elisée, het Palais Royal, Versailles, Marly, St. Germain, St. Cloud, Meudon, Fontainebleau, Compiègne, Rambouillet, Pau, Straatsburg, Lamotte-Beveron, Villeneuve-l'Etang en la Grillière. De keizerlijke fabrieken zijn: Sèvres, de Gobelins en Beauvais. De bosschen zijn: Vincennes, Dourlan, Sénart en Laisne.

— Men zegt dat de Senaat vele moeijelijkheden ontmoet bij de behandeling van het Senaats-besluit tot het wijzigen der konstitutie. Men spreekt van eene soort van transaktie met den Keizer, om in het oorspronkelijk ontwerp veranderingen te brengen, doch Z. M. zou hiertoe niet genegen zijn, en de oppositie van den Senaat zou aanleiding geven tot het gerucht, dat de Keizer, meenende dat hij op de oude behoudende partij niet kan steunen, zich tot de partij des vooruitgangs had gewend, en met name tot den heer Carnot.

In eene korrespondentie aan den *Indépendance Belge* leest men dienaangaande het volgende: »Ik kom terug op een gerucht, waarvan ik u [illegible] mannen van de vergevorderde partij, die door den Keizer ontboden zijn. Men noemt thans een hunner, namelijk Carnot. Men kent de betrekkingen van den vader des tegenwoordigen republikeins met den eersten Keizer. Men verzekert dat Napoleon III tot hem zou hebben gezegd: dat hij zeer goed wist dat hij niet op de monarchale partijen te rekenen had; dat hij den schijn had moeten aannemen van op haar te steunen, maar dat hij, bij de gedragslijn des vooruitgangs en der vernieuwing die hij zich afbakende, bij haar niets dan tegenwerking zou ontmoeten, — waarna hij aan den heer Carnot zou gevraagd hebben of hij bereid was tot zijne zijde over te komen."

»Het feit wordt wel is waar, door de vrienden van den heer Carnot krachtig weersproken; maar eenige omstandigheden loopen te zamen om het minder onwaarschijnlijk te maken, als: de oppositie van den Senaat, en de houding der mogendheden, die, ofschoon zij het Keizerrijk zonder aarzeling erkennen, echter in dit opzigt een uitdrukkelijk voorbehoud maken, met uitzondering misschien van Rusland en Oostenrijk. Zoo verzekert men mij dat de Fransche gezant te Berlijn niet heeft kunnen verkrijgen dat de grootwaardigheid-bekleeders van Pruissen het *Te Deum* bijwoonden, dat ter eere van de afkondiging van het Keizerschap te Berlijn gezongen werd. Door die afwezigheid zou ook het diner verhinderd zijn, dat op die godsdienstige handeling had moeten volgen."

Men zegt ook dat de reis des Keizers naar Compiègne alleen om de bestaande moeijelijkheden, en niet om redenen van gezondheid is uitgesteld.

Berigten uit Rome melden, dat de afkondiging des Keizerrijks aldaar zeer gunstig is ontvangen, en over de aanspraak des Keizers op het kasteel St. Cloud heerscht eene algemeene tevredenheid. Des avonds was er bij den Franschen gezant eene luisterrijke receptie. Daags daarna werd een plegtig *Te Deum* in de kerk gezongen en vervolgens eene wapenschouwing over de bezettingstroepen gehouden.

— Er is hier te lande sprake van eene nieuwe orde van verdiensten, welke aan die personen zal worden verleend, die in letteren, kunsten, wetenschappen en nijverheid uitmunten.

— Er zal eene spoorweglinie worden aangelegd van Parijs naar Vincennes en Nogent sur-Marne; desgelijks is er ook sprake van een spoorweg aan te leggen van Algiers naar Blidah.

— Er zijn onlangs te Parijs proeven genomen met een stoom-rijtuig, hetwelk 5 à 6 mijlen in het uur aflegt; de stoom wordt in dit rijtuig zoo aangewend, dat hij geen gedruisch maakt, hetgeen noodzakelijk was, ten einde de paarden van gewone rijtuigen, die men op den weg ontmoet, niet te verschrikken.

— Brieven van Syrie melden dat met de Drusen een wapenstilstand is gesloten door den Turkschen bevelhebber, die Damaskus binnengetrokken is. Men denkt echter niet dat de Drusen gemakkelijk tot onderwerping zullen komen.

(Per telegraaf.) PARIJS, 15 Dec. De Nederlandsche gezant heeft heden in een plegtig gehoor aan Z. M. zijne geloofsbrieven overhandigd, die hem op nieuw akkrediteeren als gezant der Nederlanden bij het hof van Keizer Napoleon III.

De Hessische legatie is binnen deze hoofdstad hersteld.

MADRID, 9 Dec. De regering heeft reeds herhaaldelijk het verzoek geweigerd van senatoren, afgevaardigden en burgers, tot het houden van kiesvergaderingen, ten einde eenstemmigheid te doen heerschen bij de naderende verkiezingen. Eene tweede [illegible] gereed, zegt men, om aan H. M. te worden aangeboden door den maarschalk Narvaez, den gen. Concha en den heer Pidal. De kiesvergadering, die bij den hertog de Sotomayor plaats zonde hebben, is op nieuw door den gouverneur van Madrid verboden, niettegenstaande de hertog in zijne aanvraag had te kennen gegeven, dat de vergadering bestaan zou uit den bloem des adels, en dat daarin slechts ter loops sprake zou zijn van politiek.

— Heden heeft de ministerraad beraadslaagd over een belangrijk vraagstuk, t. w.: of het ministerie moet aftreden, dan wel jegens de vijandige houding der oppositie de strengste maatregelen nemen. De uitslag der beraadslaging is nog onbekend.

— De *Gaceta* deelt heden in een bijvoegsel de begrooting mede over de dienst van 1853; zij bedraagt 1228 millioen realen, hetwelk 172 millioen realen meer is, dan in den vorigen jare.

Gedurende de maand November is het cijfer der vlottende schuld weder met 2 millioen verminderd.

— De junta voor de openbare schuld heeft ter kennis van de belanghebbenden gebragt, dat de inschrijvingen, voor de konversie van Differeds in 3 pCt. gekonsolideerden, ontvangen zullen worden tot den 20 Dec. te Parijs, Londen en Amsterdam, en wel tot een bedrag van 180,102,061 realen, hetwelk nog beschikbaar is van de 400 millioenen, die tot dat doel voor [illegible]

(Per telegraaf.) MADRID, 10 Dec. Generaal Narvaez heeft deze hoofdstad moeten verlaten.

De stemming der beurs was williger, hebbende de fondsen eene rijzing van ¼ pCt. ondergaan.

ENGELAND.

LONDEN, 14 Dec. In het Huis der Lords werd gisteren de Maynooth-quæstie, die doorn in het oog der onverdraagzame Anglikanen, weder opgewarmd. De hertog van Winchelsea verklaarde namelijk, dat hij voorstellen wilde eene kommissie te benoemen, om de maatschappelijke en zedelijke beginselen te onderzoeken, die aan het seminarie van Maynooth worden ingeprent, ten einde te zien of deze niet soms in strijd zijn met de beginselen van burgerlijke en godsdienstige vrijheid, waarop de protestantsche regering van Engeland is gegrondvest.

Overigens is de zitting geheel gewijd geweest aan de derde lezing van eenige wets-ontwerpen, hoofdzakelijk van de *bill* betreffende de Kolonien.

In het Huis der Gemeenten zijn de beraadslagingen over het budget voortgezet. Wat daarvan het einde zal zijn, is nog niet te voorzien.

— Eene talrijke bezending, bestaande uit hoofden der voornaamste handelshuizen in de groote koopsteden van Engeland, heeft den 27 November ll., eene zamenkomst gehouden met den minister voor de handelszaken, den heer Henley, ten einde een charter te verzoeken voor de daar te lande opgerigte schroef-stoomboot-maatschappij, welke in eene geregelde stoombootvaart van Londen en Liverpool op de Britsche Kolonien in Noord-Amerika wil voorzien. Tot aandrang van haar verzoek heeft de deputatie gewezen op de groote voordeelen, welke zoodanige vaart voor de genoemde Kolonien en het Moederland zal opleveren, niet alleen door bevordering en uitbreiding der handels-betrekkingen, maar ook wegens de daarvan te verwachten versterking van den band, die de bedoelde gewesten aan dat rijk verbindt. In 't bijzonder zou dergelijke stoombootdienst ook strekken om de landverhuizing naar die Koloniën, welke nu groote bezwaren voor de reizigers oplevert en meestal over Nieuw-York geschiedt, gemakkelijk te maken. De Minister heeft verklaard, dat het Gouvernement de zaak in gunstige overweging zou nemen.

— De verkiezing van een president voor Buenos-Ayres was uitgevallen ter gunste van Don Valentine Alsina, die het stelsel van vrijen handel voorstaat. Hij heeft reeds zijn ministerie zamengesteld; het bestaat uit den kolonel Bartolomé Mitré, voor buitenl. zaken, Don Juan B. Penna, [illegible], gen. Flores voor oorlog en marine,

DUITSCHLAND.

KEULEN, 15 Dec. Men schrijft uit St. Petersburg dd. 7 Dec. dat Z. K. H. grootvorst Michael Nikolajewitsch, ten gevolge zijner meerderjarigheid, den volgenden dag in het winterpaleis in tegenwoordigheid der gansche keizerlijke familie den eed van trouw aan den regerenden Keizer, aan het vaderland en aan de wetten op de erfopvolging zoude afleggen. De eed wordt eerst door den grootvorst voorgelezen en daarna door hem onderteekend.

— Men schrijft uit Beijeren dd. 11 Dec., dat het ministerie van eeredienst weder definitief bezet is, en wel door den heer Zwehl, die bereids in den Staatsraad heeft voorgesteld, den Bisschoppen meerder vrijheid te laten nopens het gebruik der overschietende renten van geestelijke stichtingen, welk voorstel ook aangenomen is; terwijl een voor de geestelijke overheid minder gunstig voorstel van den heer Fischer omtrent datzelfde punt is verworpen. Moge de heer Zwehl zoo voortgaan, dan zal hij den roem verwerven van het regt der Kerk van [illegible] drukkenden last van ongeregtigheid bevrijd te hebben.

— Men schrijft uit Dresden, dat Prins Albert, den 11 Dec. aldaar was terug gekeerd.

— Men meldt uit Mecklenburg-Swerin, dat de godsdienstige quæstie op den Landdag beslist is. Het verzoek van vrijheer v. d. Kettenburg, om handhaving van zijn konstitutioneel regt, is van de hand gewezen door den Landdag.

— Het voorstel der Deensche regering, om de tolgrens naar de Elbe te verplaatsen, is den 11 dezer na langdurige beraadslagingen door de Volksthing met 51 tegen 46 stemmen verworpen, en daarentegen het voorstel van de meerderheid der kommissie, om deze aangelegenheid eerst later bij de wet te regelen, aangenomen.

— De regering te Darmstadt heeft bij het huis Rothschild eene leening van *f* 1,200,000 fl. genegocieerd, zijnde het bedrag van subsidien door haar verleend aan de maatschappij tot aanleg van den spoorweg van Maintz tot Ludwichshaven. Er is mede sprake van eene andere leening, ten bedrage van nagenoeg 4½ millioen, almede met dit huis gesloten ten behoeve van den spoorweg, door welken eene regtstreeksche verbinding tusschen de Paltz en den Straatsburger-Parijschen spoorweg zal tot stand komen.

— Men verneemt uit Bazel, dat de onderhandelingen door Zwitserland met Frankrijk en Baden aangeknoopt, over de verbinding der wederzijdsche telegrafische linien, [illegible] geleid, terwijl die met Oostenrijk en Sardinie spoedig tot stand zijn gekomen. Baden verlangt de vestiging van een eigen bureau daarvoor te Bazel. Van de zijde der Fransche regering heeft men slechts toegestemd tot eene verbinding tusschen Bazel en Muhlhausen, terwijl door Zwitserland verlangd wordt, dat deze telegrafische vereeniging te gelijkertijd, mede over Geneve en Neufchatel, zal worden aangelegd.

— Men schrijft uit Zwitserland, dat de kantonnale regeringen door den bondsraad kennis hebben bekomen van den Franschen gezant, nopens een plan der revolutionaire propaganda, op voorstel van den beruchten Duitschen vlugteling Kinkel gevormd, met het doel, om de magt en het aanzien der bestaande regeringen te ondermijnen, door een volledig en algemeen stelsel van vervalsching der munten; reeds zou zich ter uitvoering van dit strafwaardig middel in het zuidelijk gedeelte van Zwitserland een geheim genootschap gevormd hebben. Ook door den Oostenrijkschen zaakgelastigde is eene gelijksoortige mededeeling aan den bondsraad gedaan.

BERLIJN, 13 Dec. Aan de leden der Tweede Kamer zijn gisteren o. a. de gedrukte wetsontwerpen, bevattende wijzigingen in de Grondwet, rondgedeeld.

— De Koning heeft heden den heer v. Bruck in bijzonder gehoor ontvangen.

— Berlijn zal van vlietend water worden voorzien en de stedelijke schatkist zal daartoe 1 millioen thaler bijdragen. De aanleg der werken zal door eene Engelsche maatschappij geschieden, die het kontrakt met de direktie van policie gesloten heeft.

WEENEN, 12 Dec. Met Frankrijk is een verdrag gesloten nopens de aansluiting der Fransche telegrafenlinie met die der Oostenrijksche provincien.

— Sommige gedeelten van Hongarije zijn sedert eenigen tijd zeer onveilig; telkens hoort men daar van rooverijen en aanrandingen van den ernstigsten aard. Als de daders hiervan noemt men de vele ballingen, die zich in de wildernissen verbergen en hun leven op misdadige wijze rekken. Onlangs werd zekere Boszlopy, een gewezen Guerillahoofd, zeer bekend uit den laatsten Hongaarschen oorlog, ter dood veroordeeld, wegens moord op een grijsaard in diens eigen woning. De regering heeft prijzen van 100 tot 1000 florijnen gesteld op de hoofden der bandieten, terwijl de gemeenten verantwoordelijk zijn gesteld voor de handhaving der publieke veiligheid. Boszlopy zal binnen kort te Pesth worden opgehangen.

ITALIE.

De *Corrierre Mercantile* van Genua berigt dat de maatschappij voor de vaart op Amerika thans bepaaldelijk is tot stand gebragt door Engelsch goud.

De *Gazetta Piemontese* deelt een koninklijk dekreet mede, waarbij de staat van beleg wordt opgeheven in de provincie Tempio en te Sattari.

Een geestelijke, Baricco, die als lid van den stedelijken raad van Turijn een voorstel had gedaan, ten gevolge waarvan het lijk van den abt Gioberti uit Frankrijk naar Turijn gebragt en aldaar plegtig ter aarde besteld werd, is deswege door de hooge kerkelijke overheid in de uitoefening van zijne geestelijke ambtsbediening der kerkplegtigheden geschorst. Men berigt, dat Barricco denzelfden dag door den Koning tot ridder der orde van St. Mauritius en Lazarus is benoemd.

BELGIE.

BRUSSEL, 15 Dec. Gisteren heeft de Senaat de diskussie over het ontwerp tot herziening van het *Code Pénal* voortgezet.

De Kamer van Vertegenwoordigers heeft gisteren de diskussie over het budget van binnenlandsche zaken voortgezet; de afdeelingen hebben zich bezig gehouden met het onderzoek van de handels-overeenkomst met Frankrijk.

— Alle Zondagen is de St. Josefs-kerk alhier vol van eene belangstellende en godvruchtige menigte, die begeerig is om den Eerw. P. Dechamps te hooren die aldaar eene reeks van advent-predikatien of onderrigtingen houdt. Wij hebben onder die tallooze en uitnemende schare van toehoorders de voornaamste leden onzer Wetgevende Kamers, der Magistratuur, der balie en der geletterde klasse der maatschappij gezien; gisteren hebben wij zelfs gemeend er graaf de Montalembert op te merken.

Het zou onnoodig zijn te spreken over het talent van den Eerw. P. Dechamps, 't welk de meeste onzer lezers zelven de gelegenheid hebben gehad te bewonderen, maar wij drukken de meening uit van het opmerkzaam deel zijner hoorders, wanneer wij verklaren, dat dit talent heeft toegenomen, sinds de stem van dien christelijken redenaar zich te Brussel heeft doen hooren. Wij hebben dezelfde verhevenheid van denkbeelden, dezelfde zalving, dezelfde kernachtige, zuivere en tevens apostolische taal weder gehoord; maar de zijde aan welke de welbegaafde redenaar nieuwe vorveringen heeft gemaakt, is het gezag en de kracht van zijne [illegible] nieuwe wijze, waarop hij de diepe onderwerpen behandelt, die het evangelie van den dag oplevert. (*J. d. B.*)

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 16 December.

BEVALLEN (14 Dec.): J. Visser, geb. van Elden, D. — (15 Dec.): C. S. Keysser, geb. Caron, D. - A. Richard, geb. Feyn, doode Z.

OVERLEDEN (9 Dec.): G. Robert, 54 j. — (12 Dec.): Wed. G. Fruydenberg, geb. Knijff. - A. van Wagtendonk, geb. Vos, 61 j. — (13 Dec.): W. Boeg, 15 m.

HANDELSBERIGTEN.

ROTTERDAM, 15 Dec. De heden alhier gehouden veiling van cirka 6750 bn. blanke Java Rijst, per *Hendrika* en *Johanna Maria*, is afgeloopen als volgt:

N°. 1. 2748 balen, verkocht tot *f* 7.
„ 2. 2480 „ opgehouden „ „ 7¼.
„ 3. 1033 „ verkocht „ „ 7.
„ 4. 491 „ verkocht „ „ 7.

De afloop der heden alhier gehouden veiling Beenzwart is als volgt: 9 v. verkocht van *f* 2,20 a *f* 5; 60 v. opgeh. van *f* 3 a *f* 5.

GRAANMARKT.

SCHIEDAM, 15 Dec. Rogge. Verkocht: 141/2 ℔ Arensb. *f* 212 kont., *f* 214 6/w.; 145/2 ℔ dito *f* 222 kont. — Moutwijn *f* 14,75; Jenever *f* 18,25; Amst. Proef *f* 19,50, per Ned. vat zonder fust zonder de belasting.

ROTTERDAM, 15 Dec. *Granen*. Stil even als alle andere artikelen.

LONDEN, 14 Dec. *Ruwe Suiker*. *Vreemde* fermer maar zonder veel omgang.

Koffij. Met meer vraag voor Native Ceylon en de houders zijn fermer; 46 s. 6 d. is de laagste prijs vóor goed ord. nieuwe aanvoer. Plantage met meer handel en tot goede prijzen.

Rijst. Ongepeld ferm en gevraagd.

Talk lager. Y C 45 a 45 s. 6 d.; tegen de lente 45 s.

LIVERPOOL, 14 Dec. *Katoen*. Met goede vraag. Er zijn verkocht 6000 b.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 15 Dec. Belg. leen. 2½ pc. 57½; 1840, 5 pc. 99¾; 1848, 99¼; 1852, —; Spanje 1 pc. 23⅛; Binnenl. 3 pc. 48½; Rom. Leening 1835 97½.

PARIJS, 14 Dec. Fransche 3 pc. 82,15; id. 4 pc. —,—; 4½ pc. 106,10; Schatk. —,—; Bank-Actien 2900,—; Belg. 1840, 5 pc. 99⅞; 1842, 5 pc. —; 4½ pc. —, 2½ pc. —; Rusland 4½ pc. —; Napels 5 pc. 107,—; Spanje, Buitenl. 3 pc. 50½; Binnenl. 3 pc. 42½; Holl. 2½ pc. —; Piemont 1834 —,—; 1849, —,—; 1851, 995,—; Haïti —,—; Rom. Leening 1850, 96¼.

MADRID, 9 Dec. Spanje 3 pc. 43½; Ardoins 1 pc. 23⅜; Uitg. Schuld 5⅞; Comité-Bewijzen 4.

LONDEN, 14 Dec. Cons. kont. 100⅛ a 100¼; op tijd 100⅛ a 100¼; Braz. 102 a 103; 1829/39 102 a 102½; Den. 3 pc. 84 a 85; 5 pc. 106 a 107; Ecuad. 5 a 5¼; Gren. 22¾ a 23¼; Uitgest. 13 a 13¼; Mexiko — a —; Nieuwe 24½ a 24¾; Peru 4½ pc. 105 a 106; Uitgest. 65½ a 66; Rusl. 1822 5 pc. 119 a 119½, (N.) 4½ pc. 105 a 105½; Portugal 5 pc. 42½ a 43½; 4 pc. 40 a 40½; 3 pc. — a —; Spanje 1 pc. 23 a 23⅛; 3 pc. 50¼ a 50¾; Coup. cert. 3⅜ a 3⅝; Passive 5⅞ a 6; Holl. 2½ pc. 67⅛ a 67⅜; id. 4 pc. 98½ a 99; Venez. 41½ a 42; Uitg. 16½ a 17.

WEENEN, 13 Dec. Met. 4½ pc. 84¾; 5 pc. 93¼; Bank-Actien 1348.

BERLIJN, 14 Dec. Schuldbr. 3½ pc. 93¾; Loten 147¾; Rusl. Stiegl. 4 pc. 97¼; Pools. 4 pc. 90¾; Loten fl. 200 22½; id. fl. 300 159; id. fl. 500 91¾; Amsterdam zigt 142⅝p; id. 2/m. 141⅞g.

HAMBURG, 14 Dec. Rusl. Eng. Leen. 112; Stiegl. 4 pc. 91; Spanje 1 pc. 20¼; Binnenl. 3 pc. 38¾.

FRANKFORT, 14 Dec. Met. 5 pc. 81¾; 4 pc. 64¾; 2½ pc. 41½; Bank-Actien 1392; Darmst. Loten fl. 50 90½; id. fl. 25 32; Badensche Loten fl. 50, 66¼; id. fl. 35, 38; Nassausche 28¾; Holl. 2½ pc. 65, Werk. Sch. 4 pc. 96¼; Sijndic. 3½ pc. 94¾.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

		15 DEC. 4½ u. gebl.	16 DEC.	4 u.	gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à 2½ pCt.		65 15/16	66	66 5/16	66 1/16
Dito Dito	3	78⅝	78⅝	79⅛	
Dito Dito	4	98	97¾	98	97⅞
Dito Obligatien O. I.	4	97⅞	97¾	97⅞	97¾
Amortis. Syndic.	3½	95¼			
Handel-Maatschappij	4½		119		
Aand. Rijn-Spoorweg.		101½			
Aand. Holl. S. M.			82¼		
Obligatien					
BELGIE, Obligatien 1844					
Cert. bij de Belg. Bank.	2½				
Dito bij Rotsch. en Volksv		53⅞	53⅞	54⅛	
FRANKRIJK, Obligatien	3	76¼	76⅝	76⅛	76 11/16
SPANJE Nieuwe	1	23 9/16	23 11/16	24	23 11/16
Dito	3	49	48¼		
Dito Binnenl. à 6/m.		42¾	42 11/16	43⅛	42¾
Coup. Bewijzen.		3½	3½		
Amortisable Schuld		5⅞	5 13/16		
PORTUGAL te Londen	5	42½	42½		
Dito Dito	4	39⅛	38 15/16	39	
RUSL. bij *Hope* 1798 en 1816	5	109½	109½	109⅝	
Dito Dito 1828 en 1829		107¼	107⅝	107¼	
Cert. bij d°. 1831 en 1833		97			
Dito	4½	101			
Dito bij *Hope*	4	92½	92¼	92⅜	92⅜
Dito bij *Stieglitz en C°.*		91⅞	[illegible]	[illegible]	
Dito bij id. 5de Serie	4				
Cert. te Hamburg	5				
Inschrijving in Assignat.	6				
Cert. van dito					
POLEN, Certifikaten	4	86⅞	86¾		
Dito Aand. à fl. 500					
Dito met Lot. à 300					
AMERIKA, Bank-Actiën					
PRUISSEN, Aand. met Lot. R. 50 *f*					
OOSTENRIJK, Metalliek	5 pCt.	79⅜	79¼	79⅜	
Dito 1847	2½	41¼	41½	41¾	
Dito 1851	2½	41	41⅛	41 7/16	
Dito 1849	5	92⅞	93¼	93⅛	93⅜
Ween. Bank bij *Goll en C°.*					
Dito	4	69⅞			
Letter B	5	92⅝	93¼	93⅛	93¼
Aand. met Loting fl. 500 *f*					
Nieuwe dito à 250					
NAPELS, Cert. *Lam en Bouwer*	5 pCt.				
BRAZILIE te Londen 1824	5	100			
Dito Leening 1843	5				
Dito £ 200					
PERU	5½				
MEXICO Nieuwe	3	24 3/16	24⅛		
VENEZUELA à £ 100	3½				
GRENADA à £ 100	2	22½			
Dito Uitgestelde		12 13/16	12⅛	12¼	
ECUADOR à £ 100		4½	4⅛	4 3/16	

Binnenl. fondsen openden zeer willig, doch sluiten door winst realisatie nagenoeg als gisteren. Van Buitenl. fondsen blijven Oostenrijksche aanmerkelijk hunne vooruitgaande beweging vervolgen, met veel kooporders voor geld belegging. In Russische, Portugeesche en Belgische was de markt iets vaster en de handel vrij uitgebreid; Spaansche blijven bij zeer geanimeerde omzet, en na verschillende fluktuatien vast op hunne vorige slotprijzen; de overige soorten leverde niets belangrijks op.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pCt, Prolongatie 2¼ pCt. Diskonto 2 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m. *f*	56		Livorno	2/m. *f*	38½
„	zigt „	56⅛		Napels	„ „	81½
Bordeaux	2/m. „	55⅝		Petersburg	„ „	1,86
„	½/m. „	55⅞		Weenen	6/w. „	80⅛
Madrid	3/m. „	242		Augsburg	„ „	85⅛
Cadix	„ „	243		Frankfort	„ „	99
Seville	„ „	239		Hamburg	2/m. „	35⅛
Bilbao	„ „	240		„	zigt „	35⅝
Lissabon	„ „	41⅛		Londen	2/m „	11,72½
Porto	„ „	41½		„	zigt „	11,77½
Genua	2/m. „	46¼		Rotterdam	„	¼

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

BAHIA, 19 November. De Nederlandsche bark Laura en Adèle, kapt K. L. Zwart, van Amsterdam naar Batavia, is den 13 October op 2° Z. Breedte verbrand, doch het volk gered.

BERGEN, 3 Dec. Het schip Dorothea, kapt Larsen, van hier naar Amsterdam vertrokken, is masteloos en als wrak te Givesand binnengebragt; eene stoomboot is derwaarts vertrokken om het alhier in de haven te brengen.

TEXEL, 15 Dec. C. Kuiten, Antje, Havana.

HELVOET, 15 Dec. G. Bagges, Maas, Malaga. - S. Brezeon, Louise Marie, St. Malo. - J. Hansen, Sophia, Wisbach.

UITGEZEILD:

HELVOET, 14 Dec J. F. Meijer, Arnold Bönniger, Brouwershaven, gesleept door de stoomboot Kinderdijk.

GEPRAAIDE SCHEPEN.

Den 12 Nov. op 5° Z. Br., 24° W. L.: Johanna Cornelia, kapt. Agchenbach, van Rotterdam n. Akyab.

CARGA-LIJSTEN.

AMSTERDAM.

BATAVIA, Capella, Wegman 339 b. Koffij, 283 kr Suiker, 1517 boss. Bindrottingen, van Eeghen en Camp; 256 kr. Suiker, Luden en van Geuns; 41 k. Indigo, Cramerus en Comp; 16 k. dito, 1 k. Zaccatille, 665 b Koffij, 285 kr. Suiker, Hoffman en Dorrepaal, te te Rott. 24 k. Idigo, E. Serruis 1 k. Diverse, H. Braakman en Comp; 4000 st., Koe, 200 st. Buffelhuiden, 563 kr. Suiker, 10 Indigo, Order.

SURINAME, Triton, Ryntjes: 112 b., 82 v. Koffij, Broen en Comp.; 118 b. dito, Kerkhoven en Coutinho; 36 v. dito, H. W. Weisman, 18 v. 118 b. dito, H. G. T. Crone; 8 v. 194 b. dito, van Heukelom en Vollenhoven; 109 b. dito, A. A. Roepel; 22 st. Hout, E. en A. van Gelder; 19 b. Koffij, F. N. L. Aberson; 33 b. dtto, U. Wilkens en Comp.; 336 b. dito, J. en Th. van Marselis; 98 e. dito, E. G. Veldwijk; 111 b. dito, Fraissinet en van Baak, 326 b. dito, Order.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 16 Dec. in lading naar:

Keulen	C. Haasters, Koln N°. 10.
Dusseldorp & Neus	J. Fransen, de Maria.
Mainz	B. Kierschreiber, Mainz N°. 5.
Manheim	N. Reis, Beauharnais.
Duisburg	C. Scholten, Hoffnung.
Rijnhoogte	ARNHEM 15 Dec. 2 el 15 duim. KEULEN 14 „ 9 vt. 4 „

BOEKBEOORDEELING.

VOLKS-ALMANAK VOOR NEDERLANDSCHE KATHOLIEKEN, *in het jaar des Heeren* 1853, *bij-een-gebracht door* Jos. Alb. Alberdingk Thijm *en* H. J. C. van Nouhuys. — *Te Amsterdam, bij* C L. van Langenhuysen. LVIII *en* 246 *bl.* — *Met twee platen van* E. Dujardin.

(*Vervolg en Slot.*)

»Onder de poëtische bijdragen is die liefdevolle wegschenking van ons zelven aan den Heer wel duidelijk genoeg uitgesproken in *de geest des offers*, door J. Dyckmann op het feest van 's Heeren opdragt in den tempel gedicht; daar lezen we: »volzalig" bij die op »Jesus voetspoor"... »offer wordt en offeraar!" - De dichter liep vlugtig de eeuwen door en riep bij veel getuigen ook de Martelaren op, »wien de palm de slapen siert"; wij voeren ook onze getuigen uit de verzameling aan en op de eerste plaats de groote kruisheldinne, door Koets voorgesteld als des Heeren *Passiebloem*; Maria, die »aan Jesus voeten"... »den weêrgloed" voelde »van Gods liefdedrift", en wijzen alsmede op de welgemeende *Hartverheffing* tot de Bloedgetuigen van Gorcum, door *Leve Mijn Verlosser*. — Gertruda's *Nachtgezicht* doet *de Liefde en Kennis Gods* opzettelijk als hoofdidee uitkomen; zij stelt er 's levens hoogste doel in, en laat het den tachtigjarigen eremiet lang en breed, in denkelijk met opzet gekozen prozaïsche regelen, bepeinzen, hoe voor den Heer al het aardsche moet opgeofferd; waarna eene levendige beschrijving volgt van 't jongst gerigt en van het loon dergenen die zich op duizenderlei wijze voor den Heer hebben ten offer gebragt, alles gelijk het zich aan Hilarion in een nachtvisioen voordeed. — Visioen ook, maar minder werkelijk is, reeds luidens het opschrift *de Phantastieke Legende* van *de Verdwaalde Reizigers* door Prudens van Duyse; een oordeel over ontrouwe godgewijden en de vergelding van 't geloovig vertrouwen is er, phantastiesch altoos, maar met nadruk van beschrijving in voorgesteld. De Prins der Engelen en de Engel der wegen, door de verdwaalden aangeroepen, doet mij te dezer plaatse aan Leesberg's uit *de* (overleden) *Middelaar* half-bekende *Ode aan den Schuts-Engel* denken, die ieder mensch bij alle gevaar van wieg tot graf nabij is in zijn grooten worstelkamp ter redding van zijne voor God geschapen ziel. — Hoe die strijd en gedurige opoffering zich in gelooft en liefde voltrekt, schildert ons vloeijend en vriendelijk *het sterfuur eens jongelings*. Het wel wat onbestemde tooneel had mij voor mijne opvatting meer kunnen dienen, als ik behalve het Kruisbeeld en den Priester, den Verlosser zelven had mogen aanschouwen, zich aan dien jongeling ten offerspijze gevende, om hem, in dat albeslissend oogenblik door die hoogste vereeniging met het offer en den offeraar, tot Godgevallige offerande te maken; 't sterfbed ware er zeker meer Katholiek door geworden. — Doch Nuyens *Altaarlamp* werpt me reeds haar zwak- en moeizaam schijnsel om de autaartafel, om de autaarspijze, om wie het altaar bedient, om den Priester, die zich dag aan dag ten offer geeft ten einde de hem toevertrouwden tot waardige offeranden voor zijnen Meester te heiligen."

»Ik wijs slechts even nog op Poelhekke's lief *Kindeken Jesu*, uit van Maerlant, op het driestrofig *Ontferm di mijner*, door van Dermonde, waarbij de Heer vromelijk in Gothischen stijl bij de drie tranen die Hij voor ons stortte, om ontferming wordt gesmeekt, en op *de eerste slaap van Jesus*, waarin, niet zonder poging, begin en einde van Jesus' offer wordt aangeduid; 't zijn overigens voor menigeen gevaarlijke stoffen, waarin men ligt in het valsch gevoelige en het al te menschelijke overglipt...."

— Ninanoe! Ninanoe! viel mijn hekelige bezoeker hier neuriënd in.

— Geen spot, bid ik u — beet ik hem toe — die is hier althans ongepast! »maar ik vestig uwe aandacht op nog een drietal bijdragen: op eene *Legende*, een *Verhaal* en eene *Overweging*, die ons WEL zware offerdaden indachtig maken. In het keurig bewerkte *Ave Maria*, door van Nouhuys, hoort ge van Ridder Hugo, die eerst gedurende eene halve eeuw als kruisridder, toen als eenvoudig broeder in een klooster zich aan God ten offer gaf; in 't goed geleid verhaal van *Ripoche's dood* — waarbij (uit de *Martyrs*) Eudorus te binnen schiet, als hij schijnbaar heengaat om den Goden wierook te plengen, maar dan het reukvat smadelijk verschopt — doet ons het fiere geloof goed van den jongen Vendeër held, die *bij* het kruis ter eere *van* 't kruis zijn dapper leven gaf. In het grootste gedicht der verzameling, in van der Ploeg's *Nachtgetijden* ligt het viervoudig offer ten grondslag, hetwelk bij de koordienst der kloosterlingen, in naam der Kerk ten allen tijde biddende, zelfs te nacht, aan 's werelds Opperheer eenparig wordt opgedragen, ook tot aanvulling en herstel van 't geen de wereld aan haren God onttrekt.

»Dit dichtstuk is ontegenzeggelijk het schoonste van den bundel; jammer echter dat de eerste twee bladzijden, hoewel volkomen logiesch in elkaar zittende en *kunstig* geschreven, eenigzins moeijelijk te verstaan zijn, zoodat menig lezer van dezen VOLKS-*almanak*, wanhopig over zijn eigen botheid, op bl. 205 welligt aan het voortbladeren, niet aan het voort*lezen* zal gaan en daardoor het genot missen van de meesterlijke schildering der ontucht (op bl 207), de treffende tegenstelling met de boeteplegende Kloostermaagden, en van het heerlijk en diep gevoeld Tafereel der ten Mettenzang spoedende Monniken:

> Zoo boeten zij het langzaam nachtuur door;
> En 't is of soms bij 't middernachtlijk koor
> Gestalten daar bewegen in die nissen,
> Een geestenwiek het aanzicht komt verfrisschen,
> Als plooiden op 't eenstemmig smeekgeluid
> Die Englen dáár de blanke vleuglen uit
> Om de offerand ten hemel in te dragen.

»En zoo heb ik de heerschende, de zich verlevendigende idee van 't offer in de meeste stukken kunnen nawijzen; de twee overige fragmenten, aan twee uitstekende Zuid-Nederlandsche letterkundigen te danken; het *Geestelijk lied* uit de XVI eeuw, van Katharina Bondewijns, door van Even, - en het Oud-Nederduitsch *Onze Vader* en *Wees gegroet*, uit den duizend jaren ouden *Héliand*, door Vanden Hove medegedeeld, die fragmenten vallen wel niet buiten onze kategorie, maar zijn de welgevallige getuigen voor denzelfden geloovigen, en in liefde zich uitstortenden geest van die vroegere tijden. 't Is inderdaad voor wie gelooft en bemint een verkwikkelijk teeken, zoo ongezocht, door zoo menig talent, in zoo verscheiden stof, in proza en poëzij, juist bij voorkeur datgene behandeld te vinden wat het middenpunt, wat het hoofddoel van heel ons bestaan moet wezen: een levend en heilig offer te zijn voor den Heer. Naarmate dat heilig bewustzijn zich wortelt en omgrijpt, zal van den eenen kant ons leven te meer verborgen zijn bij God: van den anderen kant al rijker en veelvuldiger in geloofs- en liefdewerk, in de weêr aan God gewijde wetenschap en kunst, in de gansche weêr tot God opgevoerde maatschappij zich alom openbaren; 't zal alles weêr een Katholieken weerschijn hebben gelijk in onze schoonste dagen. »Daartoe — verklaren de »verdienstelijke verzamelaars — daartoe heeft deze Almanak eene nederige, doch gulhartige poging willen »doen"; de buitengemeene bijval aan den eersten jaargang geschonken, bewijst, dat hij geheel in den geest onzer Katholieken viel; ook deze jaargang met zijne keur van *Mengelingen*, met zijne vrome *Rijmspreuken* en uitvoerige *Kalenders*, met zijne nette uitvoering en uiterst geringen prijs behoeft op geen minderen bijval te rekenen. Moge andermaal eene veel duizendvoude verspreiding de vervulling onzer zoete wenschen zijn."

— *Fiat, fiat!* riep mijn ongeduldige vriend uit; er is waarlijk meer eenheid in 't boekje dan ik 't mij aanvankelijk dacht. Maar, laat gij 't nu bij uw behendig verslag? Zoudt ge niet naar aloud gebruik hier op- of aanmerken, dat er in dit stukje iets plats of kwijnends in een ander dit of dat wat te geladen, gezocht of overteeder, in een derde wat veel proza is? 't Speet u ook geweldig, dat er in dit jaar de zoet-zangerige auteur der *Lievelingsdroomen* ontbrak, en ik miste met ongaarne andere mij bekende dichters, die juweeltjes hadden kunnen leveren.

— Doe een goed woord bij die nieuwe bekenden hernam ik; of liever *exempla trahunt:* geef het voorbeeld, met uw naam voluit er bij; neem Hofdijks opgaaf Ballade-plaats in, of bezing het eerste ziele-lijden der Dichters, of vaar naar hartelust eens uit tegen allerlei soort van piëtistischen wansmaak; maar uw naam er bij, dan weet men dadelijk hoe ge 't meent.

— Ik beloof 't u niet, 't kost nog al moeite en tijd.

— Des te verdienstelijker, vriend!

— Tot weerziens!

— Eilieve, een oogenblikje! Stalpaert roept u toe:

„Komt, allerhande volk! komt, brengt met volle manden
Het blijdste van den Hof en 't groenste der Warranden
Brengt Roosjens versch geplukt, brengt bloemtjens wit en rood."

— Allerhande volk! ik ga...

— Breng me al vast - 't kost maar weinig moeite en tijd - even deze dorre blaadjes bij den Redakteur van *de Tijd*; voeg er uwe en mijne belangstellende groeten aan toe; straks volgt het overige als ik ons gesprek er onder gevlochten heb.

— Maar geen naam! bid ik u.

— Een pseudoniem dan!

— Ook niet.

— Een P., of een W., of een S.?

— Volstrekt niet.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUIJSEN, Drukker en Uitgever.